

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ЗАА-2024/157/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Улиастай сум
2024 он

Завхан аймаг дахь Төрийн Аудитын газрын
дарга, тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа

Утас: 99993365

Цахим хаяг: Bat-Undraa@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Болдбаатар

Утас: 99105506

Цахим хаяг: Boldbaatarkh@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Ц.Оюунсүвд

Утас: 99076038

Цахим хаяг: oyunsuvdts@audit.gov.mn

Аудитор : Г.Уранбаяр

Утас: 95183025

Цахим хаяг: gonchigdorjuranbayr@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	5
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	7
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	8
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	8
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	10
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт	11
4. Аудитын тайлан.....	13
4.1 Ерөнхий зүйл	13
4.2 Материаллаг байдал	14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....	14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	16
5. Аудитын илрүүлэлт	16
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2024.02.23 № 171
таний _____ -ны № _____ -т

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Б.МӨНХБАТ -Д

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Завхан аймгийн Байгаль орчин, жуулчлалын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Завхан аймгийн Байгаль орчин, жуулчлалын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Завхан аймгийн Байгаль орчин, жуулчлалын газар нь урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтээс 1,439.9 сая төгрөгийн, нэмэлт санхүүжилтээр 215.7 сая төгрөгийн, нийт 1,655.6 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн, зарцуулсан байна. Тайлант хугацаанд 42.9 сая төгрөгийн хөрөнгө худалдан авч, 25.2 сая төгрөгийн хөрөнгийн элэгдэл тооцоолсон байна.

Аудитын гол асуудал

Завхан аймгийн Байгаль орчин, жуулчлалын газар нь 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан тодруулгуудад дүгнэлт өгөх аудитаар зөрчил илрээгүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант хугацаанд орлого үр дүнгийн тайлангаар 12.1 сая төгрөгийн үр дүнтэй ажилласан байна.

Audit(D)Дүгнэлт/2024

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	105,016,219.66	72,783,138.07
33	АВЛАГА	42,595,417.89	29,331,608.00
335	Бусад авлага	42,595,417.89	29,331,608.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	42,595,417.89	29,331,608.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	62,420,801.77	43,451,530.07
354	Хангамжийн материал	62,420,801.77	43,451,530.07
35410	Бичиг хэргийн материал	3,952,944.00	4,275,899.00
35420	Аж ахуйн материал	34,430,357.77	16,267,079.07
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	3,020,000.00	3,797,300.00
35450	Барилгын засварын материал	9,849,500.00	10,347,250.00
35470	Бусад хангамжийн материал	8,963,000.00	8,764,002.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	803,969,869.46	849,084,031.28
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	803,969,869.46	849,084,031.28
392	Биет хөрөнгө	93,888,536.14	139,094,364.64
39201	Барилга, байгууламж	18,530,970.00	18,530,970.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,964,155.20)	(2,872,194.00)
39203	Авто тээврийн хэрэгсэл	84,831,336.00	117,181,336.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(68,508,882.66)	(78,011,996.04)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	103,049,658.88	135,489,949.88
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(46,073,497.44)	(59,079,920.37)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	12,883,600.00	13,883,600.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,153,893.44)	(10,832,275.28)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	3,573,600.00	8,118,600.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,680,200.00)	(3,713,705.55)
39217	Номын фонд	400,000.00	400,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	710,081,333.32	709,989,666.64
39301	Програм хангамж	822,545.00	822,545.00
39302	Хасагдуулга	(639,211.68)	(730,878.36)

39303	Бусад биет бус хөрөнгө	710,393,000.00	710,393,000.00
39304	Хасагдуулга	(495,000.00)	(495,000.00)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	908,986,089.12	921,867,169.35
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	583,044.00	2,735,115.12
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	583,044.00	2,735,115.12
413	Өглөг	583,044.00	2,735,115.12
41310	Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	0.00	127,115.12
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	1,408,000.00
4136	Бусад өглөг	583,044.00	1,200,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	583,044.00	600,000.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	600,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	908,403,045.12	919,132,054.23
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	908,403,045.12	919,132,054.23
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	879,140,896.00	879,140,896.00
51101	Өмч: -Төрийн өмч	879,140,896.00	879,140,896.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	26,681,004.75	37,410,013.86
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	26,681,004.75	26,681,004.75
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	10,729,009.11
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,581,144.37	2,581,144.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	908,986,089.12	921,867,169.35

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,231,966,370.44	1,684,594,088.44
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	76,211,670.44	28,958,636.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	76,211,670.44	28,958,636.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	73,867,920.44	28,958,636.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,425,000.00	550,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	65,457,920.44	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	5,985,000.00	28,408,636.00

120009	Бусад орлого	2,343,750.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,155,754,700.00	1,655,635,452.44
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	9,200,000.00	215,733,952.44
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	9,200,000.00	30,500,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	185,233,952.44
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,146,554,700.00	1,439,901,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,146,554,700.00	1,439,901,500.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	1,208,378,787.32	1,673,865,079.33
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,208,378,787.32	1,673,865,079.33
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,118,675,554.78	1,560,545,000.18
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	563,135,539.00	1,127,709,911.56
210101	Цалин	441,468,857.00	687,810,592.13
210102	Нэмэгдэл цалин	73,649,999.00	356,219,458.43
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	21,869,500.00	20,242,500.00
210104	Урамшуулал	26,147,183.00	63,437,361.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	70,702,860.94	141,367,339.63
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	48,789,661.79	97,098,240.60
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	5,739,959.96	11,453,491.10
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	4,531,488.18	9,048,392.78
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	1,058,340.83	2,158,656.01
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	10,583,410.18	21,608,559.14
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	989,340.00	876,540.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	989,340.00	876,540.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,672,427.06	46,830,533.81
210401	Бичиг хэргийн материал	1,610,500.00	1,991,110.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	10,480,777.05	18,874,460.89
210403	Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	2,148,240.00	2,343,299.22
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	243,045.01	335,600.00
210406	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	1,589,865.00	2,806,040.00
210408	Бараа материал актасны зардал	600,000.00	20,480,023.70
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,461,700.00	1,548,250.00

210601	Багаж хэрэгсэл	-	80,000.00
210604	Урсгал засвар	1,461,700.00	1,468,250.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,410,400.00	5,820,300.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	3,410,400.00	5,820,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	28,021,395.00	10,976,951.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	23,146,118.00	3,538,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	460,000.00	864,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээний төлбөр	96,525.00	96,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	179,608.00	146,908.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	-	22,000.00
210806	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	242,000.00	1,194,500.00
210807	Газрын төлбөр	3,897,144.00	5,115,018.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	434,281,892.78	225,415,174.18
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	417,990,559.11	194,912,845.00
210902	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	325,000.00	281,200.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	15,966,333.67	25,221,129.18
210904	Найдваргүй авлагын алдагдал	-	5,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	89,703,232.54	113,320,079.15
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	24,583,180.10	28,550,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	21,820,500.00	23,252,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	2,762,680.10	5,298,400.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	65,120,052.44	84,769,579.15
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	65,120,052.44	84,769,579.15
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	23,587,583.12	10,729,009.11
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	23,587,583.12	10,729,009.11

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,225,981,370.44	1,656,185,452.44

12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	70,226,670.44	550,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	70,226,670.44	550,000.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	67,882,920.44	550,000.00
120004 1	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,425,000.00	550,000.00
120004 3	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	65,457,920.44	-
120009	Бусад орлого	2,343,750.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,155,754,700.00	1,655,635,452.44
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	9,200,000.00	215,733,952.44
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	9,200,000.00	30,500,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	185,233,952.44
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,146,554,700.00	1,439,901,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,146,554,700.00	1,439,901,500.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	1,177,455,544.44	1,623,258,797.44
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,177,455,544.44	1,623,258,797.44
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,087,898,792.00	1,509,938,718.29
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	563,411,999.94	1,127,597,436.07
210101	Үндсэн цалин	443,258,997.94	652,575,244.34
210102	Нэмэгдэл	72,627,540.28	393,538,523.19
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	21,491,500.00	19,978,870.71
210104	Үр дүнгийн урамшуулал	26,033,961.72	61,504,797.83
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	70,426,400.00	141,202,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	48,513,200.85	96,017,900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	5,739,959.96	11,296,200.00
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	4,531,488.18	9,037,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	1,058,340.83	2,259,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	10,583,410.18	22,592,400.00
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	989,340.00	876,540.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	989,340.00	876,540.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,903,525.06	24,264,889.22
210401	Бичиг хэрэг	2,111,800.00	2,163,910.00

210402	Тээвэр, шатахуун	10,816,050.05	15,546,140.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,061,340.00	2,343,299.22
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	236,545.01	335,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,677,790.00	3,875,940.00
2105	Нормативт зардал	761,002.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	761,002.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,181,800.00	3,615,000.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	229,000.00	80,000.00
210604	Урсгал засвар	1,952,800.00	3,535,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,410,400.00	6,122,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,410,400.00	6,122,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	27,422,851.00	11,644,995.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	23,130,618.00	3,145,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	460,000.00	864,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	96,525.00	96,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	179,608.00	146,908.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	242,000.00	1,672,500.00
210807	Газрын төлбөр	3,314,100.00	5,698,062.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	402,391,474.00	194,614,858.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	402,066,474.00	194,328,658.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлаг хийх	325,000.00	286,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	89,556,752.44	113,320,079.15
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	24,436,700.00	28,550,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	21,820,500.00	23,252,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	2,616,200.00	5,298,400.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	65,120,052.44	84,769,579.15
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	65,120,052.44	84,769,579.15
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	48,525,826.00	32,926,655.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	48,525,826.00	32,926,655.00

22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	48,525,826.00	32,926,655.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	48,525,826.00	32,926,655.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	48,525,826.00	32,926,655.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(48,525,826.00)	(32,926,655.00)

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

КО Д	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C08	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	879,140.90	2,581,144.37	26,681,004.75	908,403,045.12
D01	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	879,140,896.00	2,581,144.37	26,681,004.75	908,403,045.12
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	879,140,896.00	2,581,144.37	26,681,004.75	908,403,045.12
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	-	-	10,729,009.11	10,729,009.11
D09	2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	879,140,896.00	2,581,144.37	37,410,013.86	919,132,054.23

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,441,501,500.00	1,432,674,745.00
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,441,501,500.00	1,432,674,745.00
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	1,412,949,400.00	1,403,088,608.29
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,129,621,800.00	1,127,597,436.07
210101	Үндсэн цалин	664,966,600.00	652,575,244.34
210102	Нэмэгдэл	433,239,200.00	393,538,523.19
210103	Унаа, болон бусад нөхөн олговор	31,416,000.00	19,978,870.71
210104	Урамшуулал	-	61,504,797.83
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	141,202,700.00	141,202,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	96,017,900.00	96,017,900.00

210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,296,200.00	11,296,200.00
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	9,037,000.00	9,037,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,259,200.00	2,259,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,592,400.00	22,592,400.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,903,000.00	876,540.00
210301	Гэрэл цахилгаан	-	-
210302	Түлш, халаалт	-	-
210303	Цэвэр, бохир ус	1,903,000.00	876,540.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	17,439,000.00	17,438,999.22
210401	Бичиг хэрэг	1,431,600.00	2,163,910.00
210402	Тээвэр (шатахуун)	12,205,200.00	11,271,140.00
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	2,866,600.00	2,343,299.22
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	335,600.00	335,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	600,000.00	1,325,050.00
2105	Нормативт зардал	1,000,000.00	-
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	1,000,000.00	-
2106	Эд хогшил худалдан авах	6,937,700.00	2,226,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,791,700.00	80,000.00
210602	Тавилга	1,000,000.00	-
210604	Урсгал засвар	2,146,000.00	2,146,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,672,400.00	5,672,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,672,400.00	5,672,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	6,172,800.00	5,588,433.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	900,000.00	900,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	460,000.00	460,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	531,000.00	96,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	220,800.00	146,908.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	50,000.00	22,000.00
210806	Мэдээллийн технологийн зардал	1,000,000.00	952,000.00
210807	Газрын төлбөр	3,011,000.00	3,011,000.00
2201	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,000,000.00	102,486,200.00

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,200,000.00	102,200,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	800,000.00	286,200.00
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	28,552,100.00	29,586,136.71
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	28,552,100.00	28,550,500.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,252,100.00	23,252,100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	5,300,000.00	5,298,400.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	1,035,636.71
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	1,035,636.71
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	7,776,755.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	7,776,755.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	-	7,776,755.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,441,501,000.00	1,440,451,500.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,439,901,400.00	1,439,901,500.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,439,901,400.00	1,439,901,500.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,599,600.00	550,000.00
1200041	Үндсан үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,599,600.00	550,000.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	62.00	63.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	52.00	53.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	8.00	8.00
620004	Гэрээт ажилтан	1.00	1.00

2.6 Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	190,584,052.44
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	190,584,052.44
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	106,850,110.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,825,890.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,275,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,550,890.00

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,389,000.00
210604	Урсгал засвар	1,389,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	450,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	450,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,056,562.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,245,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	404,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	720,500.00
210807	Газрын төлбөр	2,687,062.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	92,128,658.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	92,128,658.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	83,733,942.44
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	83,733,942.44
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	25,149,900.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	25,149,900.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	215,733,952.44
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	215,733,952.44
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	30,500,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	185,233,952.44

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын бүтэц, орон тоог аймгийн Засаг даргын 2023 оны 4 сарын 26-ны А/147 тоот захирамжаар газрын дарга 1, Ойн алба 5, Аялал жуулчлал, гадаад харилцааны мэргэжилтэн 3 болон байгаль хамгаалагчид 47, төрийн үйлчилгээний ажилтан 6 гэсэн зохион байгуулалттайгаар баталсан байна. Одоогоор газрын дарга 1, Ойн албаны дарга, Аялал жуулчлал, гадаад харилцааны албаны дарга 1, мэргэжилтэн 9, төрийн үйлчилгээний 8 ажилтан, гэрээт 1, 24 суманд 42 байгаль хамгаалагч ажиллаж байна.

Экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хангахуйц байгалийн нөөц, баялагийг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх цогц бодлогыг хэрэгжүүлж, хөгжлийн тогтвортой орчинг бий болгох, түүнд түшиглэсэн аялал жуулчлалын цогц бодлого хэрэгжүүлэх, жам ёсоор нөхөн сэргээх боломжийг бүрдүүлэх гэсэн зорилготойгоор үйл ажиллагаа явуулж байна.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 11 зорилтын хүрээнд 15 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 89 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж үнэлсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар:

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын талаар: Дотоод аудитын нэгж, хариуцсан ажилтангүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан иж бүрдлийн дагуу бэлтгэж толилуулсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54.5 дахь заалтын дагуу иж бүрэн гаргаж ирүүлсэн.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 12,881.1 мянган төгрөгөөр буюу 5.6 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Авлага	42,595.4	29,331.6	13,263.8
БАРАА МАТЕРИАЛ	62,420.8	43,451.53	(18,969.3)
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	803,969.9	849,084.03	45,114.2
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	908,986.09	921,867.17	12,881.1
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	583.0	2,735.1	2,152.1
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	583.0	2,735.1	2,152.1
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/			
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	908,986.1	921,867.2	12,881.1

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, авлага, бараа материал, өр төлбөр гэсэн данс бүрээр холбогдох журам, зааврын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайланд онд:

Авлагын эхний үлдэгдэл 42,595.4 мянган төгрөг тайлант онд нэмэгдсэн 62,452.5 мянган төгрөг бөгөөд барагдуулсан 75,716.3 мянган төгрөг эцсийн үлдэгдэл 29,331.6 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 13,263.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Бараа материал эхний үлдэгдэл 62,420.80 мянган төгрөг, 44,890.4 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч, 1,000 мянган төгрөгийн бараа материал үнэ төлбөргүйгээр нэмэгдэж, зарцуулсан 64,859.6 мянган төгрөгийн бараа материал зарцуулж, 20,480.0 мянган төгрөгийн бараа материал акталж, эцсийн үлдэгдэл 43,451.53 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 18,969.3 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Үндсэн хөрөнгийн хувьд төсвийн хөрөнгөөр 42,926.7 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авч, хөрөнгө оруулалтаар 27,408.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авсан байна. Жилийн эцэст 849,084.03 мянган төгрөгийн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна. Тайлант оны элэгдлийн зардалд 25,221.1 мянган төгрөгийг тооцож бүртгэсэн байна.

Өглөгийн дансны хувьд тайлант оны эхний үлдэгдэл 583.0 мянган төгрөг байсан эцсийн үлдэгдэл 2,735.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй болсон нь ХХОАТ өр 127.1 мянган төгрөг, албан томилолтын өглөг 1,408.0 мянган төгрөг, хувь хүмүүст төлөх 600.0 мянган төгрөгийн өглөг үүссэнтэй хамааралтай байна.

Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/ 12,881.08 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнтэй шууд холбоотой болно.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 1,441,501.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,432,674.7 мянган төгрөгийн орон нутгийн төсвөөс бүрдүүлсэн байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 1,432,674.7 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны орлого 31,050.0 мянган төгрөг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,432,674.7 мянган төгрөг буюу 100 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

<i>/мянган төгрөгөөр/</i>					
Хөтөлбөр арга хэмжээ	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт

Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих					
71411	Хүрээлэн буй орчны бодлого удирдлага				
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	1,310,249.4	1,301,422.6	8,826.8	99.30%
80205	Мэдээлэл сурталчилгааны зардал	500.0	500.0	-	100%
80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	28,552.1	28,552.1	-	100%
81701	Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	102,200.0	102,200.0	-	100%
НИЙТ		1,441,501.5	1,432,674.7	8,826.8	100%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтээр 1 хөтөлбөрийн хүрээнд 1 арга хэмжээг санхүүжүүлж, 190,584.0 мянган төгрөгийг бараа үйлчилгээний зардал болон бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжинд зарцуулсан байна.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант онд төсөл хөтөлбөр хэрэгжээгүй байна.

3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэлийн талаар

/Мянган төгрөг/

№	Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан арга	Бараа ажил үйлчилгээний нэр	Төлөвлөлт	Гүйцэтгэл
1	Шууд гэрээ байгуулах	Цэвэр, бохир ус	1,903.0	875.5
2	Шууд худалдан авалт	Бичиг хэрэг	1,431.6	2,163.9
3	Шууд гэрээ байгуулах	Тээвэр шатахуун	12,205.2	11,271.1
4	Шууд гэрээ байгуулах	Шуудан холбоо, интернетийн төлбөр	2,866.6	2,343.3
5	Шууд худалдан авалт	Бага үнэтэй түргэн элэгдэх	600.0	1,325.0
6	Шууд худалдан авалт	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	1000.0	0
7	Шууд худалдан авалт	Багаж техник хэрэгсэл	3,791.7	80.0
8	Шууд худалдан авалт	Урсгал засвар	2,146.0	2,146.0
9	Шууд худалдан авалт, шууд гэрээ байгуулах	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ	900.0	900.0
ДҮН			26,844.1	21,104.9

Тайлант оны худалдан авах ажиллагаа нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нийцсэн, Засгийн газрын 2021 оны 124

дүгээр тогтоолоор баталсан босго үнийг баримталсан байна. Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой зөрчилтэй зүйл илрээгүй болно.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг “Хаан соёмбо аудит” ХХК-ийн гэрээт аудитор Г.Уранбаяр гүйцэтгэж, хяналтыг “Хаан соёмбо аудит” ХХК-ийн захирал Х.Диймаа анхан шатанд хянаж, Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Ц.Оюунсүвд, аудитын менежер Х.Болдбаатар нар хоёр дахь шатанд, тэргүүлэх аудитор Д.Бат-Ундраа дараагийн шатанд хяналтыг хэрэгжүүлсэн.

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газар нь 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хаан соёмбо аудит ХХК-д 2024 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 03 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогын 1,231,966.4 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 12,319.6 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 8,623.8 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн шалгуур үзүүлэлтээс тухайн шалгагдагч байгууллагатай хамааралтай 37 заалтыг сонгож, горим сорил хэрэгжүүлсэн бөгөөд алдаа зөрчил илрээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Байгууллагын 2023 оны санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн нийцлийн асуудлыг авч үзсэн бөгөөд аудитын санал дүгнэлтэд хамруулан үзээгүй болно.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь Шилэн дансны тухай хууль, тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завхан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын газрын 2023 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийсэн ба аудитаар алдаа зөрчил илрээгүй байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа зөрчил илрээгүй байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагий аудитаар анхаарах асуудлыг тодорхойлоогүй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа, зөрчил илрээгүй болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа, зөрчил илрээгүй тул “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт тогтоогоогүй

5.2 Албан шаардлага хүргүүлээгүй

5.3 Зөвлөмж хүргүүлээгүй

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс
-----------------------	-------------	--------

			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Дүн												

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

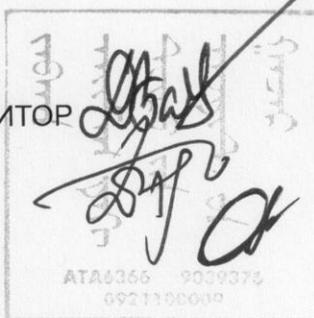
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

АХЛАХ АУДИТОР

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ХААН СОЁМБО АУДИТ” ХХК-ИЙН

ГЭРЭЭТ АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

Х.БОЛДБААТАР

Ц.ОЮУНСУВД

Г.УРАНБАЯР

Огноо: 2024-02-22